

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S
DĖL BALSAVIMO INTERNETU DIEGIMO PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2007 m. liepos 11 d. Nr. 759
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. balandžio 11 d. nutarimu Nr. 349 „Dėl 2007 metų Privatizavimo fondo lėšų dalies, Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintoms programoms įgyvendinti, paskirstymo pagal programas ir asignavimų valdytojus“ (Žin., 2007, Nr. [43-1640](#)) ir Balsavimo internetu rinkimuose ir referendumuose koncepcija, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. lapkričio 16 d. nutarimu Nr. X-912 (Žin., 2006, Nr. [127-4827](#)), Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Balsavimo internetu diegimo programą (pridedama).
2. Paveisti Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės koordinuoti Balsavimo internetu diegimo programos įgyvendinimą.

SUSISIEKIMO MINISTRAS,
PAVADUOJANTIS MINISTRĄ PIRMININKĄ

ALGIRDAS BUTKEVIČIUS

TEISINGUMO MINISTRAS,
PAVADUOJANTIS VIDAUS REIKALŲ MINISTRĄ

PETRAS BAGUŠKA

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2007 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 759

BALSAVIMO INTERNETU DIEGIMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Balsavimo internetu diegimo programa (toliau vadinama – ši Programa) skirta sukurti ir įdiegti balsavimo internetu sistemą. Balsavimas internetu – nuotolinio elektroninio balsavimo būdas, kai rinkėjas gali išreikšti savo valią rinkimuose ar referendume, naudodamasis interneto ryšiu namuose, darbo vietoje ar kitoje prieigos prie interneto vietoje.

II. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

2. Pagrindiniai balsavimo internetu principai, numatomi rinkėjų identifikavimo būdai, principinė tokio balsavimo sistema, sistemos privalumai ir trūkumai, sistemos įdiegimo kaina ir teisinio reguliavimo reikalavimai įtvirtinti Balsavimo internetu rinkimuose ir referendumuose koncepcijoje, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. lapkričio 16 d. nutarimu Nr. X-912 (Žin., 2006, Nr. [127-4827](#)). Vadovaujantis minėta koncepcija, parengti Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo, Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo, Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo, Lietuvos Respublikos referendumo įstatymo pakeitimų įstatymo projektai, kuriems Lietuvos Respublikos Seimas pritarė 2007 m. birželio 19 d. posėdyje po pateikimo bendru sutarimu ir nutarė pradėti jų svarstymo procedūrą. Minėti įstatymų projektai bus svarstomi Lietuvos Respublikos Seimo rudens sesijoje.

3. Balsavimo internetu sistemos įdiegimas palengvins piliečiams dalyvavimą rinkimuose ir referendumuose, suteiks platesnes galimybes balsuoti ir ne balsavimo apylinkėje. Siūloma nauja balsavimo forma turėtų skatinti rinkėjus aktyviau dalyvauti rinkimuose ir referendumuose. Balsavimas internetu atitiks visus teisės aktų nustatytus balsavimo reikalavimus ir principus.

4. Didelę įtaką balsavimo internetu sistemos diegimui turės informacinių ir ryšių technologijų skvarba Lietuvoje. Pastaruoju metu informacinių ir ryšių technologijų naudojimo apimtis Lietuvoje sparčiai didėja. Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, internetu 2006 metais naudojosi 42 procentai visų 16–74 metų asmenų (2005 metais – 34 procentai). Dauguma Lietuvos gyventojų (56 procentai) internetu naudojosi kasdien. Tik kas dešimtas (4,2 procento) Lietuvos gyventojas internetu naudojosi rečiau negu kas savaitę. Kasdien internetu naudojosi 23 procentai visų 16–74 metų asmenų, bent kartą per savaitę – 14 procentų. Naudojimasis internetu labai priklauso nuo gyventojų amžiaus. Daugiausia internetu naudojasi jauni žmonės. 2006 metų duomenimis, internetu naudojosi net 84,2 procento jaunesnių negu 25 metų asmenų, 56,9 procento 25–34 metų asmenų ir tik 2,9 procento vyresnių negu 65 metų asmenų.

5. Duomenys rodo, kad interneto naudotojų yra gana daug ir jų sparčiai gausėja, todėl balsuoti internetu galės dauguma Lietuvos piliečių, o kadangi jaunimas natūraliai linkęs į naujoves, galima tikėtis, kad balsavimas internetu paskatins jį aktyviau reikšti savo valią rinkimuose ir referendumuose.

6. Lietuvoje elektroninių viešųjų ir administracinių paslaugų naudojimas nuolat didėja. Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, 2006 metais elektroninėmis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis (pirmojo brandos lygio) naudojosi apie 14 procentų Lietuvos gyventojų (t. y. ieškojo informacijos valstybės institucijos ar įstaigos interneto svetainėje ar kreipėsi dėl jos), o 6 procentai pildė įvairias formas tiesioginės kreipties būdu (naudojosi ne žemesne negu trečiojo brandos lygio elektronine viešąja ar administracine paslauga). Viena populiariausių viešųjų elektroninių paslaugų – pajamų ir turto deklaracijų teikimas internetu, 2006 metų I pusmetį elektroniniu būdu gyventojai pateikė 410 tūkst. (36,8 procento) deklaracijų iš visų 1,112 mln. gyventojų pateiktų deklaracijų (2005 metais – 163

tūkst. (13,7 procento) iš 1,193 mln., 2004 metais – 25 tūkst. (5,6 procento) iš 448,2 tūkst. pateiktų deklaracijų).

7. Anksčiau vykusių rinkimų balsavimų duomenys rodo, kad balsavimas internetu gali būti sėkmingas. 2007 metais savivaldybių tarybų rinkimuose iš 2691714 rinkėjų iš anksto (savivaldybėse parengtose patalpose) balsavo 14509 rinkėjai (0,54 procento), specialiu paštu – 13554 rinkėjai (0,5 procento), namuose – 117764 rinkėjai (4,38 procento). 2004 metais Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose iš 2645449 rinkėjų: paštu balsavo 104715 rinkėjų (3,96 procento), specialiu paštu – 15595 rinkėjai (0,59 procento), namuose – 80612 rinkėjų (3,05 procento). Iš 16980 rinkimų teisę turinčių piliečių užsienyje rinkimuose dalyvavo 9289 piliečiai (54,71 procento). Duomenys rodo, kad rinkėjų, balsuojančių iš anksto, nemažai ir jie daro įtaką rinkimų rezultatams. Balsavimo paštu galimybės yra ribotos, nes balso teisę turintys asmenys, balsavimo dieną išvykę, netenka galimybės balsuoti. Balsavimas internetu galėtų išspręsti šią problemą. Ši sistema gali būti patogi daugeliui rinkėjų: išvykusiesiems, neįgaliesiems, užsiėmusiesiems, laikinai gyvenantiesiems ne Lietuvoje ir kitiems.

8. Pažymėtina, kad teikdami pajamų ir turto deklaracijas internetu gyventojai naudojami vienu iš kelių asmens tapatybės nustatymo būdų (elektroninės bankininkystės identifikavimo, elektroninio parašo sertifikatu, kurį gyventojui išdavė kvalifikuoto elektroninio parašo paslaugų teikėjas, identifikuojant vartotoją pagal slaptažodžių sistemą, kai vartotojas pasirašo sutartį su Valstybine mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos), o asmens tapatybės nustatymas – vienas iš svarbiausių sėkmingo balsavimo internetu veiksmų.

9. Lietuvos Respublikos Seimas 2000 m. liepos 11 d. patvirtino Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymą (Žin., 2000, Nr. [61-1827](#)), kuris reguliuoja elektroninio parašo kūrimą, tikrinimą, galiojimą, parašo naudotojų teises ir atsakomybę, nustato sertifikavimo paslaugas, reikalavimus jų teikėjams ir kita. Priimti kiti teisės aktai, kurių reikia elektroniniam parašui sėkmingai naudoti, tačiau šiuo metu Lietuvoje nėra bendros ir visiems prieinamos asmens tapatybės nustatymo elektroninėje erdvėje infrastruktūros. Pažymėtina, kad elektroninio parašo technologijos Lietuvoje nėra paplitusios, tačiau siekiama skatinti jas naudoti. Jeigu elektroninio parašo naudotojų atsirastų daug, jis turėtų tapti pagrindine asmens tapatybės nustatymo priemone.

10. Lietuvoje teikiant viešąsias elektronines paslaugas plačiausiai paplitęs elektroninės bankininkystės asmens tapatybės nustatymo būdas, kai Lietuvos gyventojas sudaro elektroninės bankininkystės sutartį su vienu iš komercinių šalies bankų. Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 metų duomenimis, 14,7 procento Lietuvos gyventojų naudojami elektroninės bankininkystės paslaugomis.

11. Balsuojančiojo internetu tapatybei nustatyti būtina naudotis visais plačiai paplitusiais patikimais ir saugiais būdais: elektroniniu parašu, mobiliuoju elektroniniu parašu, kitais galimais asmens tapatybės nustatymo būdais, atsižvelgiant į jų saugumą.

12. Balsavimas internetu neribos galimybės balsuoti tradiciniu būdu – rinkimų apylinkėje ar paštu.

III. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

13. Šios Programos tikslas – skatinti rinkėjus aktyviau dalyvauti Lietuvos Respublikoje vykstančiuose rinkimuose ir referendumuose, pasiūlius naujas balsavimo formas, pagrįstas naujomis informacijos ir ryšių technologijomis.

14. Šios Programos uždaviniai:

- 14.1. sukurti ir įdiegti balsavimo internetu informacinę sistemą;
- 14.2. surengti balsavimo internetu informacinę kampaniją.

IV. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REZULTATAI (VERTINIMO KRITERIJAI)

15. Įgyvendinus šią Programą:

- 15.1. iki 2008 m. spalio 1 d. bus sukurta ir įdiegta balsavimo internetu informacinė sistema;

15.2. pagal patvirtintą viešinimo planą balsavimo internetu sistema bus pristatyta politikams, specialistams, plačiai visuomenei žiniasklaidos priemonėse, spaudos konferencijose, informaciniuose renginiuose, stacionariose informavimo priemonėse;

15.3. įdiegta viena iš pagrindinių elektroninės demokratijos priemonių palengvins dalyvavimą rinkimuose ir referendumuose, suteiks daugiau galimybių iš anksto balsuoti ne balsavimo apylinkėje.

V. PROGRAMOS FINANSAVIMAS

16. Ši Programa finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, Valstybės investicijų programoje numatytų lėšų, Privatizavimo fondo ir kitų teisės aktuose numatytų finansavimo šaltinių.

17 . Šios Programos įgyvendinimo priemonės, jų įgyvendinimo terminai, preliminarus lėšų poreikis joms įgyvendinti ir atsakingi vykdytojai nurodyti priede.

BALSAVIMO INTERNETU PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

Priemonės pavadinimas	Įvykdymo terminas	Atsakingi vykdytojai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. litų
1. Patvirtinti Balsavimo internetu informacinės sistemos nuostatus	2007 metų spalio	Vyriausioji rinkimų komisija	–
2. Parengti detalius balsavimo internetu informacinės sistemos funkcinius ir saugos reikalavimus, detalų techninį projektą ir techninės įrangos specifikaciją	2007 metų lapkritis	Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau vadinama – Informacinės visuomenės plėtros komitetas), Vyriausioji rinkimų komisija	330 (skirtos Privatizavimo fondo lėšos)
3. Įvertinti balsavimo internetu informacinės sistemos saugos lygį pagal parengtus detalius informacinės sistemos funkcinius ir saugos reikalavimus	2007 metų lapkritis	Vyriausioji rinkimų komisija	–
4. Įsigyti balsavimo internetu informacinei sistemai skirtą techninę įrangą	2007 metų gruodis	Informacinės visuomenės plėtros komitetas	250 (skirtos Privatizavimo fondo lėšos)
5. Parengti ir patvirtinti Balsavimo internetu informacinės sistemos specifikaciją ir duomenų saugos nuostatus	2007 metų spalio – 2007 metų gruodis	parengia Informacinės visuomenės plėtros komitetas ir Vyriausioji rinkimų komisija	120 (skirtos Privatizavimo fondo lėšos)
		patvirtina Vyriausioji rinkimų komisija	–
6. Atlikti balsavimo internetu informacinės sistemos taikomosios programinės įrangos sukūrimo ir įdiegimo paslaugos viešojo pirkimo procedūras	2007 metų gruodis – 2008 metų kovas	Informacinės visuomenės plėtros komitetas	–
7. Sukurti ir įdiegti balsavimo internetu informacinės sistemos taikomąją programinę įrangą	2008 metų liepa	Informacinės visuomenės plėtros komitetas, Vyriausioji rinkimų komisija	900 (asignavimai turtui įsigyti)
8. Viešai pristatyti balsavimo internetu informacinės sistemos demonstracinę versiją	2008 metų liepa	Vyriausioji rinkimų komisija, Informacinės visuomenės plėtros komitetas	–
9. Atlikti balsavimo internetu informacinės sistemos pažeidžiamumo analizę ir įsilaužimo galimybių testavimą	2008 metų liepa	Vyriausioji rinkimų komisija, Informacinės visuomenės plėtros komitetas	30 (asignavimai išlaidoms)

10	Patvirtinti balsavimo internetu . informacinės sistemos saugumo politiką įgyvendinančius dokumentus	2008 metų rugsėjis	Vyriausioji rinkimų komisija	–
11	Patvirtinti balsavimo internetu . informacinės sistemos priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti aktą	2008 metų rugsėjis	Vyriausioji rinkimų komisija	–
12	Pristatyti balsavimo internetu . sistemą pagal parengtą viešinimo planą	2008 metų sausis – 2008 metų spalio	Vyriausioji rinkimų komisija, Informacinės visuomenės plėtros komitetas	370 (asignavimai išlaidoms)
Iš viso				2000